

[Gade]

gere, men bare siger, at vi nok klarer det, og når alle ansvarlige organer og i stigende grad også alle økonomisk ansvarlige organer, f.eks. OECD og EF-Kommissionen, faktisk advarer mod at tænke så snæversynet, som regeringen gør, synes jeg, det er, som om miljøministeren ikke engang er miljøets minister inden for regeringen, for vi har dog indtil nu altid haft den situation, at de, der var miljøministre, i hvert fald tænkte på at prøve at overbevise de andre ministre og regeringen samlet om, at det her skulle prioriteres.

Det værste ved dette er også, at moderne erhvervs politik handler om at kombinere disse ting. Og det er fantastisk at se denne smalle borgerlige regerings uegnet til at forstå, hvordan man får både produktionen rettet til efter moderne vilkår og får gang i en beskæftigelse, der står miljø på. Vi ved godt fra CO₂-diskussionen, at den danske regering nærmest er den mest bagstræberiske i Europa. Men når man er sammen med dynamiske erhvervsfolk, siger de jo: Kan vi ikke få stillet nogle krav op om, hvordan vi skal producere renere? Kan vi ikke få jer politikere til at vedtage noget, som gør, at vi får gang i en dynamisk erhvervs politik med krav, med miljøregnskab, med produktregnskab, som gør, at vi kan komme på forkant?

Jeg synes, det er en trist situation for miljøet, vi går ind til i denne samling. Jeg synes, det er trist, at miljøministeren tilsyneladende ikke vil være miljøets minister over for resten af regeringen. Og det er endnu værre, at den manglende forståelse også betyder, at vi ikke kan få lavet den nødvendige kobling mellem beskæftigelsen og miljøet.

Fra SF's side har vi så kun ét valg: det er at appellere til andre partier i Folketinget om at lave en sådan kobling. Det gælder på landbrugsområdet, hvor jeg mener, det må være klart, at der ikke kan laves noget med denne regering, når vi skal stramme vandmiljøplanen op. Det ligger jo stjerneklart efter alle meldingerne i dag. Ikke ét ord er der sagt om, at vi i denne sommer har fået melding efter melding om, at vandmiljøplanen ikke kan gennemføres. Man kan kun konstatere, at det initiativ ligger et andet sted; regeringen har meldt sig ud.

Dette er så en opfordring til Det Radikale Venstre, Socialdemokratiet og SF om, at vi denne gang kan blive enige om noget, som vir-

kelig duer. Vi kan ikke være tjent med endnu en gang at rette os ind efter en regering, som er skyld i, at vi ikke laver nogle effektive indgreb over for landbruget.

Trafikområdet trænger sig også på. Folk tror, at man bare skal bygge flere motorveje til flere biler. Og til hvad? Ja, til mere forurening! Rapport på rapport fortæller os politikere, at vi skal gå den modsatte vej. Også på dette område håber jeg at der kan komme initiativer. Men altså – må jeg konstatere: uden for regeringen.

Nu kan der jo være nogle, der siger, at det er partipolitik, det handler ikke om miljø. Men jeg har læst lovkatologet, og derfor ved jeg, at det er det smalleste og mindst initiativrige på miljøområdet, der er set, tror jeg, så længe jeg har siddet i Folketinget.

Jørgen Lenger (SF):

Jeg vil gerne tage imod fru Mimi Jakobsens opfordring til at diskutere nogle af de sociale problemer i forbindelse med arbejdsløsheden fra en anden vinkel end den sædvanlige. Der er ingen tvivl om, at der kan gøres meget mere, end der gøres i dag, for at bekæmpe arbejdsløsheden: forslag om sabbatordning, længere barselorlov, nedsat arbejdstid for småbørnsforældre og øget offentligt engagement i produktionen er blot nogle af de mange ideer, der har været nævnt – oven i købet ideer, der er fornuftige i sig selv.

Alligevel er det også sådan, at udførelsen af de funktioner, som vi i dag definerer som arbejde, i fremtiden vil kræve langt færre menneskers arbejdskraft, end vi hidtil har været vant til.

Vi står over for et samfund, der er fundamentalt anderledes end det, vi har kendt tidligere, og fundamentalt anderledes i forhold til det, vi kender nu. Vi kommer ikke uden om at røre ved selve definitionen på arbejde og acceptere, at menneskers bidrag til samfundet er noget, der skal forstås i langt bredere forstand. Det er ikke blot tilladeligt, det er oven i købet ønskeligt, at man bidrager på den vis, man nu er i stand til.

Et samfund er mere end noget andet et socialt samspil, og at bidrage hertil er vel den fornemste opgave for en borger i samfundet. Her tænker jeg ikke mindst på bidrag til demokratiets funktion gennem arbejde i f.eks. organisationer og partier.